

30

Stemmingen moties Personen- en familierecht

Stemmingen moties Personen- en familierecht

Aan de orde zijn **de stemmingen over aangehouden moties**, ingediend bij het **tweeminutendebat Personen- en familierecht**,

te weten:

- de motie-Van Vroonhoven/Diederik van Dijk over het wetsvoorstel Wijziging vermelding geslacht in geboorteakte binnen een maand intrekken (33836, nr. 91);
- de motie-Kostić c.s. over het op korte termijn beantwoorden van de vragen en het adresseren van de zorgen omtrent de wijziging van de Transgenderwet (33836, nr. 96).

(Zie vergadering van 11 april 2024.)

De voorzitter:

Mevrouw Paulusma verzoekt om een hoofdelijke stemming over de motie op stuk nr. 91. Maar voor het zover is, gaan we luisteren naar een flinke serie stemverklaringen. Als eerste geef ik graag het woord aan mevrouw Paulusma van de fractie van D66. Het woord is aan haar.

Mevrouw **Paulusma** (D66):

Voorzitter. Een stemverklaring over de motie van NSC om een wetsvoorstel halverwege de eerste termijn te laten intrekken. Deze motie kwam als een onaangename verrassing tijdens een commissiedebat, waar dit onderwerp niet eens op de agenda stond. Het kón ook niet op de agenda staan, want het wetsvoorstel is in september vorig jaar door deze Kamer controversieel verklaard. In plaats van voor een zorgvuldige wetsbehandeling kiest NSC voor een geitenpaadje om een inhoudelijk debat uit de weg te gaan. Op deze manier ontnemen zij overige fracties de kans om antwoord te krijgen op hun vragen uit de eerste termijn van de wetsbehandeling, en daarmee de kans om op basis van alle feiten en argumenten een oordeel te vormen, wat dat oordeel ook moge zijn. De fractie van D66 vindt dit een oncollegiale, onzorgvuldige en onwenselijke gang van zaken, en zeker geen teken van goed bestuur. Wij zullen dan ook tegen deze motie stemmen.

De voorzitter:

Het lid Kostić.

Kamerlid **Kostić** (PvdD):

Dank u wel, voorzitter. Ik heb een stemverklaring over de motie van NSC en SGP. We kunnen in dit huis van mening verschillen, maar we hebben de taak om zorgvuldig met wet- en regelgeving om te gaan. Die les heeft de Kamer onlangs nog getrokken. Daarom volgen we zorgvuldige wetgevingsprocessen, waarbij er ruimte is voor vragen, informatie en een open debat op basis van feiten. Dat doen wij hier, in de Tweede Kamer. Na dat proces kan iedereen proberen de wet te verbeteren met wijzigingen en door simpelweg voor of tegen te stemmen. Juist in een verhard

politiek klimaat moeten we samen op z'n minst deze zorgvuldigheid bewaken, ongeacht het onderwerp. Daar zouden we van links tot rechts allemaal achter moeten staan. Dat is goed bestuur. Het is pijnlijk dat deze motie deze basis met de voeten treedt en een gezond debat en informatievoorziening wil blokkeren.

Afrondend. Mensen die trans of non-binair zijn, hebben te maken met bovengemiddeld veel haat en geweld. Het enige wat zij willen, is zichzelf kunnen zijn zonder dat daar goedkeuring van een wildvreemde voor nodig is. Zij verdienen beter dan dit. Nederland verdient beter dan dit. Daarom stemmen wij tegen deze motie, en vóór een zorgvuldig debat.

Dank u wel.

De voorzitter:

Dan gaan we luisteren naar de heer Ellian van de fractie van de VVD.

De heer **Ellian** (VVD):

Dank u wel, voorzitter. Anderhalf jaar geleden hebben we gedebatteerd over de wijziging van de transgenderwet. Het kabinet moest nog alle vragen beantwoorden en reageren op de door ons geuite zorgen. Deze motie doorkruist een zorgvuldige wetgevingsbehandeling waarbij over alle punten diepgaand gedebatteerd kan worden, zoals gebruikelijk is in dit huis. Daarom stemmen wij tegen deze motie.

De voorzitter:

Mevrouw Bikker van de ChristenUnie.

Mevrouw **Bikker** (ChristenUnie):

Voorzitter. De ChristenUniefractie vindt het van belang dat mensen die worstelen met genderdysforie kunnen rekenen op goede zorg en een veilige plek. In de behandeling van de Wet wijziging vermelding geslacht in geboorteakte hebben we het belang van goede en zorgvuldige zorg benadrukt, met een rol voor de zorgprofessional en met bijzonder oog voor jonge mensen. Juist nu zien we dat meer jongeren zorg nodig hebben en dat de wachtlijsten zijn toegenomen. Wij kwamen tot de conclusie dat het wetsvoorstel onvoldoende waarborg biedt voor een zorgvuldige exploratie samen met een zorgprofessional, dat het ambtenaren belast met een zorgvraag en zich te weinig rekenschap geeft van de veranderlijkheid die met name vragen rondom gender en identiteit bij jongeren kan kenmerken. Voorafgaand aan het debat, tijdens het debat en na afloop van het debat heeft de ChristenUnie derhalve aangegeven geen voorstander te zijn van dit wetsvoorstel. Die positie is de afgelopen twee jaar, sinds de plenaire behandeling van het wetsvoorstel, niet veranderd en is ook als zodanig opgenomen in ons verkiezingsprogramma. Wij verwachten niet dat verdere behandeling van het voorstel tot een andere afweging bij onze fractie zou leiden en dat is de reden waarom we nu toch voor de motie op stuk nr. 91 (33836) zullen stemmen.

De voorzitter:

Mevrouw Koekkoek van Volt.

Mevrouw **Koekkoek** (Volt):

Volt stemt tegen deze motie. Dat doen we niet alleen omdat wij van mening zijn dat wijziging van deze wet transpersonen beter beschermt, maar ook omdat een open en transparant debat over dit onderwerp nodig is en juist in deze Kamer gevoerd dient te worden. Juist met betrekking tot deze wetswijziging gaan veel verhalen rond die niet allemaal feitelijk zijn of alleen leunen op anekdotisch bewijs. Het is daarom betreurenswaardig dat nu via een motie wordt voorgesteld om deze wet niet verder te behandelen. Een belangrijke taak van de Kamer is om gevoelens en ideeën die leven in de samenleving, te verwoorden en om hier in deze zaal het gesprek daarover te voeren, zodat we elkaar kunnen bevragen op blinde vlekken en vooroordelen en zodat we ook een brug kunnen slaan als we elkaar door middel van het debat beter begrijpen. Die kans wordt ons door deze motie ontnomen en dat is geen goed bestuur. Het open debat moet mogelijk zijn en daarom stemmen wij tegen deze motie.

De **voorzitter**:

Heel goed. Mevrouw Mutluer van de fractie van GroenLinks-Partij van de Arbeid.

Mevrouw **Mutluer** (GroenLinks-PvdA):

Voorzitter. Het debat over de Transgenderwet hoor je niet eenzijdig te voeren op de radio of via een opiniestuk. Het debat over de Transgenderwet hoort gevoerd én voltooid te worden in deze Kamer, wat je ook van de inhoud vindt. Dat hoort bij een zorgvuldige wetsbehandeling, iets waar NSC pretendeert voor te staan. Het indienen van deze motie verandert op een onbehoorlijke wijze de mores die de Kamer voorstaat. Dat scheidt een onnodig precedent. Het schaadt het vertrouwen in onze processen. Nog erger, dit is een middelvinger naar een groep mensen die al kwetsbaar is voor haat, discriminatie en bedreigingen. Het gaat namelijk om veel meer dan een M'etje of een V'tje. Het gaat om het recht van zelfbeschikking. Wij staan voor een land waarin iedereen zichzelf mag zijn. We blijven het zeggen: transrechten zijn mensenrechten. Daarom zullen wij als GroenLinks-PvdA tegen deze motie stemmen.

De **voorzitter**:

Dan de heer Van Nispen van de fractie van de SP.

De heer **Van Nispen** (SP):

Dank u wel, voorzitter. Inhoudelijk zijn de meningen nogal verdeeld over de Transgenderwet. Daarvoor dient nou juist het debat in de Tweede Kamer. Ook wij hebben veel vragen gesteld over de Transgenderwet, ook kritische vragen. Ik had heel graag antwoorden gekregen. Het recht om antwoorden te krijgen wordt ons door deze motie eigenlijk ontnomen. Als je al tegen deze wet bent — nogmaals, dat kan — laat dat dan hier zien en laat deze wet dan in de plenaire zaal sterven. Hoewel dat niet mijn voorkeur zou hebben, zou dat een elegante manier zijn. Dan behandel je een wet kwalitatief en zorgvuldig. Dat doe je niet door een motie, waarmee je het debat eigenlijk snoert. Je ontzegt Kamerleden dan ook het recht om antwoorden te ontvangen. Daarom zullen wij ook hartstochtelijk tegen deze motie stemmen. Dat zou iedereen eigenlijk moeten doen.

De **voorzitter**:

Dank u wel. Dan gaan we nu hoofdelijk stemmen.

In stemming komt de motie-Van Vroonhoven/Diederik van Dijk (33836, nr. 91).

Vóór stemmen de leden: Van Meijeren, Mooiman, Edgar Mulder, Nijhof-Leeuw, Omtzigt, Van Oostenbruggen, Palmen, Pierik, Van der Plas, Pool, Postma, Ram, De Roon, Six Dijkstra, Soepboer, Stoffer, Tuinman, Uitermark, Valize, Van der Velde, Veldkamp, Vermeer, Vlottes, Vondeling, De Vree, Van Vroonhoven, Welzijn, Wilders, Van Zanten, Zee-dijk, Aardema, Agema, Van Baarle, Bikker, Blaauw, Boon, Martin Bosma, Boutkan, Bruyning, Ceder, Claassen, Crijns, Deen, Tony van Dijck, Diederik van Dijk, Emiel van Dijk, Olger van Dijk, Eerdmans, El Abassi, Ergin, Esser, Faber van de Klashorst, Flach, Graus, Grinwis, Van Haasen, Hertzberger, Heutink, Van Hijum, Van der Hoeff, Holman, Van Houwelingen, Idsinga, Daniëlle Jansen, Léon de Jong, Joseph, Kahraman, Keijzer, Kops, Madlener, Maeijer, Mar-suszower en Van Meetelen.

Tegen stemmen de leden: Meulenkamp, Michon-Derkzen, Mohandis, Mutluer, Van Nispen, Nordkamp, Ouwehand, Paternotte, Patijn, Paul, Paulusma, Pijpelink, Piri, Podt, Rajkowski, Rooderkerk, Slagt-Tichelman, Stultiens, Teunissen, Thijssen, Tielen, Timmermans, Tseggai, Vedder, Veltman, Vijlbrief, Aukje de Vries, Van der Wal, Van der Werf, Westerveld, White, Yeşilgöz-Zegerius, Aartsen, Bamenga, Becker, Beckerman, Bontenbal, Brekelmans, Bromet, Van der Burg, Bushoff, Van Campen, Chakor, Dassen, Dijk, Inge van Dijk, Dobbe, Van Eijk, Ellian, Erkens, Gabriëls, Peter de Groot, Heinen, Helder, Hermans, Hirsch, De Hoop, Kamminga, Kathmann, Van Kent, Kisteman, Klaver, Koekkoek, De Kort, Kostić, Kröger, Lahlah, Van der Lee, Maatoug en Martens-America.

De **voorzitter**:

Ik constateer dat deze motie met 73 stemmen voor en 70 stemmen tegen is aangenomen.

Mevrouw Van Vroonhoven.

Mevrouw **Van Vroonhoven** (NSC):

Voorzitter. De minister heeft bij de appreciatie gezegd dat hij het mee terug zou nemen naar de ministerraad. Ik zou vanaf deze plek zeggen: volgens mij is de uitslag helder, hoeven we geen reactie van het kabinet en dient het wetsvoorstel gewoon binnen vier weken te worden ingetrokken.

De **voorzitter**:

Dank u wel. Dan gaan we verder met de reguliere stemming.

In stemming komt de motie-Kostić c.s. (33836, nr. 96).

De **voorzitter**:

Ik constateer dat de leden van de fracties van de SP, GroenLinks-PvdA, de PvdD, Volt, D66, de VVD en het CDA voor deze motie hebben gestemd en de leden van de overige fracties ertegen, zodat zij is verworpen.